

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU V OHIU

★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXII. — LETO XXXII.

ND, OHIO, TUESDAY (TOREK), OCTOBER 4, 1949

ŠTEVILKA (NUMBER) 194

Priprave za koncert Paula Robesona v Paradise avditoriju

Clevelandski odbor za dobrodoščilo slovitemu zamorskemu baritonu Paulu Robesonu je sredič naznanil, da se je na tisoče Clevelandčanov odzvalo povabilu na shod in koncert, ki bo v petek 7. oktobra ob 8. uri zvečer v Paradise avditoriju. So-predsednik odbora dr. V. O. Beck je izjavil, da ni nobenega dvoma, da bo Robeson prišlo poslušat na tisoče ljudi, čeprav mestni uradniki s pomočjo meščanskega časopisja in trgovinske zbornice vlagajo skrajne napore, da bi jih držali proč od koncerta.

"Če bi ti isti uradniki vložili polovico svoje energije, ki jo vlagajo, da bi diskreditirali tega velikega Američana, časopisji pa prispevali polovico svojih uredniških prostorov za odstranitev plemenskih in verskih predsodkov, bi v Clevelandu že imeli postavo za pravično uposlitev," je izjavil dr. Beck.

Izjavo župana Burka, ki je pozval veterane, naj prezrejo koncert, je obsodil odvnetnik Samuel Hendelman, bivši predsednik clevelandске podružnice National Lawyers Guilda, ki je dejal:

"Neverjetno je za župana Clevelanda, razne veteranske organizacije in časopise, da naslavljajo apele na ljudstvo, naj se ne udeležijo Robesonovega shoda. To predstavlja ne samo v duhu pač pa tudi v praksi zanikanje svobode govora."

Direktor Progressivne stranke cuyahoškega okrožja, Louis Hahn je tudi obsodil gonjo proti Robesonu, kateremu so včeraj v Akronu zanižali dvorano za koncert.

Pričakuje se, da bo v Clevelandu prišla večja množica iz Akrona. Vstopnice za koncert so po 30 centov.

SPELLMAN JE POROČAL PAPEŽU

CASTEL GANDOLFO, 3. okt. — Papež Pij XII. je danes sprejel kardinala Franciscusa Spellmana, new-yorškega nadškofa, ki mu je prišel poročat o stanju v njegovi škofiji. Škofje so obvezni, da takšna poročila podajo od časa do časa. Poročila pa niso objavljena.

Vile rojenice

Vile rojenice so se zgledale po 13 letih pri Mr. in Mrs. Joe in Bertha Tanko, 24401 Mavec Ave., Euclid, O., in ju obdarile s prav lučkanom deklico, katere so zelo veseli. Oče je lastnik Nottingham Tavern. Mati in dekle se dobro počutita v Glenville bolnišnici. Tako sta Mr. in Mrs. Rutar iz Norwood Rd. postalala že sedmič stari oče in stara mama. — Čestitamo!

Posvetovanja med Anglijo in Ameriko v zvezi s priznanjem komunistične vlade Kitajske

LONDON, 3. okt. — Angleška vlada je danes naznanila, da je pripravljena pogajati se z Zedinjenimi državami in ostalim zavezniskim silam, da se ali pa ne prizna novo komunistično vlado Kitajsko.

Predstavniki angleškega zunanjega ministra je izjavil, da so pogajanja že začela med državami, ki so podpisale Severnoatlantsko vojaško pogodbo. Med temi državami se nahajajo tudi Zedinjene države.

Vsled naznanila, da je bila ustanovljena nova ljudska republika Kitajska in sestavljena nova vlada, se bodo morale tudi zapadne sile odločiti, če bodo to vlado priznale ali pa ne. Sovjetska zveza je priznala novo vlado včeraj in istočasno prekinila diplomatske odnose s kitajskimi nacionalisti.

Pričakuje se, da bodo vzgledu Sovjetske zveze sledile tudi ostale vzhodno-evropske države.

Angleška vlada bi rada priznala komuniste

Znano je, da bi angleška vlada rada priznala komunistično vlado Kitajske, da na ta način ohrani svoje trgovinske interese na Kitajskem. Z druge strani pa se obotavlja priznati komunistično vlado zaradi nasprotovanja Zedinjenih držav, ki imajo na Kitajskem dosti manj na kocki.

Obveščeni krogi pravijo, da Anglija ne bo priznala nove vlade, dokler se iz Nankinga ne vrne njen ambasador Sir Ralph Stevenson. Toda doslej še ni bilo naznanjeno, če je Stevenson že odpotoval iz Nankinga.

Kitajska posvetovalna skupščina je zadnji teden sestavila novo vlado, katere ministri predsednik in zunanji minister Cuo En-lai je pozval vse tuje ambasade in legacije v Peipingu in Nankingu, naj novo vlado priznajo.

SOVJETI ZAOSTRILI ZAKON O RAZPOROKAH

MOSKVA, 4. okt. — Najvišja sodnija Sovjetske zveze je danes poslala nižjim sodnim obvezna pravila, po katerih bodo sovjetski državljani še težje dobili razporeke.

Nižje sodnije lahko odobrijo razporeke le v primerih, če nadaljevanje zakona "nasprotuje principom komunistične morale in preprečuje ustanovitev normalnih pogojev za življenje in vzgojo otrok."

Cilj novih pravil je, da se ojači zakon v sovjetskih družinah.

KOREJSKI KOMUNISTI OBDOJENI NA SMRT

SEOUL, 2. okt. — Vlada južne Koreje je danes obsodila na smrt devet Korejčanov, ki da so baje bili komunisti. Med na smrt obsojenimi se nahaja 20 let stara vdova Ču Kyung Hensona, ki je v oktobru vodil upor proti vladi.

KARDINAL SPELLMAN UDARIL PO KOMUNIZMU

RIM, 3. okt. — Kardinal Francis Spellman, ki je prišel podati sv. Očetu poročilo o stanju v new-yorški nadškofiji, je danes izjavil, da se "civilizirani svet sedaj bolj zaveda nevarnosti komunizma kot pa v kateri koli povojni dobi." Po mnenju kardinala, cerkev v vzhodni Evropi "povsem sigurno trpi."

Ameriška legija proti vseljevanju novih beguncev

WASHINGTON, 1. okt. — Predstavniki Ameriške legije John Taylor je včeraj na pričaju pred senatnim pravnim odborom izjavil, da bi se ne smelo predlagati nobenega novega zakona za begunce, dokler se ne vrne iz Evrope predsednik odbora Pat McCarran.

Senator McCarran je odpošval v Evropo z namenom, da bi "proučil" vprašanje beguncev.

Po novi zakonski predlogi, o kateri razmotriva odbor, bi se dovolilo vstop v Zedinjene države nadaljnim 134.000 beguncem. Taylor pa je opozoril, da se Ameriška legija zoperstavlja predlogi, ki da bi popolnoma uničila obstoječe imigracijske zakone.

"Po mojem mnenju bi odprla vrata milijonom beguncem," je izjavil predstavnik legije, ki je tudi izrazil strah, da bi se z liberaliziranjem sedanega zakona o beguncih lahko dovolilo vstop v deželo tudi "prevratnim" elementom.

Proti zakonski predlogi je govoril tudi predstavnik Veterinov zunanjih vojn John C. Williamson, ki je opozoril, da bi nadaljne vseljevanje beguncev resno ogrozilo prilike za delo in stanovanje brezposelnim veteranom. Williamson je poudaril, da je od vseh brezposelnih v deželi več kot polovica veteranov druge svetovne vojne. Pristavil je, da se k njim lahko priključi še 500.000 veteranov, ki se pod GI zakonom pripravljajo za razne poklice in bodo prihodnja leta stopili na "trg delovne moči."

"Vsak imigrant in begunec, ki prihaja v našo deželo, predstavlja tekmovalca za eno brezposelno osebo pri iskanju dela. Rečeno je bilo, da se ne bo pustilo v deželo nobenega begunca, če ne bo imel preskrbljeno delo. Če je 200.000 prilik za zaposlitev beguncev, potem bi teh 200.000 prilik moralo imeti isto število ljudi, ki so sedaj v deželi brezposelni."

Williamson je izjavil, da bi begunci morali ostati v Evropi, katero bi naj zgradili, da bi bila srečna in se dvignila na stopnjo ameriškega življenjskega standarda.

Williamson je izjavil, da bi begunci morali ostati v Evropi, katero bi naj zgradili, da bi bila srečna in se dvignila na stopnjo ameriškega življenjskega standarda.

KOMUNISTI PRIPRAVLJAJO INVAZIJU FORMOZE

HONG KONG, 2. okt. — Potniki, ki prihajajo iz Sangaja, so danes izjavili, da kitajski komunisti zbirajo ladje, da bi izvršili napad na otok Formozo, katerega je nacionalistični diktator Čiangkajšek spremenil v svojo osebno trdnjavo.

Nov grob

FRANK KNAUS

Včeraj popoldne okrog 3. ure je bil najden mrtev, ležeč na podu v kuhinji, Frank Knaus, star 36 let, samski. Stanoval je s svojo sestro Mary na 3926 St. Clair Ave. Njegovi starši, ki so bili dobro poznani v naselbini, so umrli pred nekaj leti. Zdravniki so ugotovili, da je podlegel srčni kapi. Delal je pri Cleveland Punch and Shear Co. ter je služil v drugi svetovni vojni.

Tukaj zapuška poleg sestre Mary tudi sestro Mrs. Agnes Skorich. Pogreb oskrbuje Grlinov pogrebni zavod, 1053 E. 62 St. Čas pogreba se še ni določil.

70.695 dijakov v katoliških šolah

Nadravnatelj clevelandске škofije Msgr. Clarence E. Elwell je včeraj naznanil, da se je v tem letu vpisalo v clevelandске katoliške šole 70.695 dijakov, kar pomeni 4.886 več kot pa lani.

Mlad. pev. zbor SDD

Nocoj ob 7:30 uri se vrši seja Mlad. pev. zbora SDD na Waterloo Rd. Prosi se vse starše in odbornike, da pridejo, ker bo za ukreniti več stvari v prid zbora.

Prog. Slov. krožek št. 3

Članice krožka štev. 3 Prog. Slovenk so vabljeni, da se udeležijo redne seje v sredo zvečer ob osmih v Slov. društvenem domu na Recher Ave. Na dnevnem redu bo več važnih stvari.

Sovjetski tisk ostro napadel netilce vojne

MOSKVA, 2. okt. — Glasilo zveze sovjetskih pisateljev "Literarne Gazete" je danes objavilo članek, v katerem so napadeli "businessmeni Bele hiše" in "kruti poklicni vojaki Pentagona," ki da so mobilizirali vse reakcionarne sile, vključno izmečke človeške družbe, da bi izvedli svoje zločinske vojno-huj-skajeve načrte.

V članku so med "prekomorske politične gangstere" vključili senator John Foster Dulles in obrambni tajnik Louis Johnson, ki da sta se vračunala, ko sta predmevala, da vedo le Zedinjene države za skrivnost atomske energije.

Mladi sovjetski dramaturg Anatolij Surov pa je v časopisu "Sovjetska umetnost" izjavil, da so ameriški pogromci do smrti ustrašeni od onega, "s čem so hoteli ustrašiti nas."

"Samo pogledite v kakšno zmedo so padli poročila Tassa z dne 25. septembra," je izjavil Surov v svojem članku. "Mi ne mahamo z atomsko bombo, kot so to delali gentlemani iz Washingtona. Sovjetski diplomati so potrpežljivi. Ponovno in ponovno bodo skušali spraviti Achesona in Bevina k pameti, toda kako lahko prepričate trdovratneže? Kako jim morate dokazati, da je vojna zločin, če pa v njej vidijo vir bogatenja, način za zatiranje revolucionarnih gibanj, sredstvo za razširjenje njihove črne oblasti nad ljudstvom?"

Surov je izjavil, da Sovjetska zveza ne grozi z atomskimi bombami. "Mi grozimo z mirom in to je za imperialistične bosse bolj strašno. V ameriškem tisku se od časa do časa pojavljajo panični vzkliki: Ruska mirovna ofenziva! Da, mi napredujemo proti vam, gospodje vojni huj-skači. To je prava ofenziva. Mir bo porazil vojno."

Razkritje o atomski eksploziji Sovjetske zveze je komentiral tudi znani sovjetski pisatelj Vsevolod Ivanov, ki je v svojem članku z naslovom "Ameriška politika blackmaila se je sesula," izjavil, da je Tassovo naznanilo povzročilo "zmedo in paniko v imperialističnih krogih."

"Odkar je prišlo do atomskih eksplozij v Hirošimi in Nagasaki, so ameriški imperialisti vztrajali, da morajo brezpogojno imeti popolno in nedeljivo oblast nad celim svetom," pravi Ivanov v svojem članku.

Ivanov je obtožil ameriške "atomščike," da skušajo z lažni zavajati ameriško ljudstvo, češ da sovjetsko atomsko orožje ogroža varnost Zedinjenih držav in držav zapadne Evrope.

Ivanov je obtožil ameriške "atomščike," da skušajo z lažni zavajati ameriško ljudstvo, češ da sovjetsko atomsko orožje ogroža varnost Zedinjenih držav in držav zapadne Evrope.

Ivanov je obtožil ameriške "atomščike," da skušajo z lažni zavajati ameriško ljudstvo, češ da sovjetsko atomsko orožje ogroža varnost Zedinjenih držav in držav zapadne Evrope.

Ivanov je obtožil ameriške "atomščike," da skušajo z lažni zavajati ameriško ljudstvo, češ da sovjetsko atomsko orožje ogroža varnost Zedinjenih držav in držav zapadne Evrope.

Na obisku

Iz Detroita, Mich., so se nahajali na obisku v Clevelandu Mr. in Mrs. Jack Kapel, Mr. in Mrs. Frank Urbanec ter Mrs. Frances Zabkar, ki so prišli semkaj na proslavo 25-letnice poroke Mr. in Mrs. John Rotar, katerima so prijatelji in znanci priredili presenečenje.

25-letnica poroke

Danes obhajata 25-letnico njihove srečnega zakonskega življenja poznana Mr. in Mrs. Albin Praprotnik iz 21751 Miller Ave. Najlepše čestitke k temu dogodku jima izrekajo sorodniki in prijatelji, ki jima želijo vse najboljše ter da bi zdrava in vesela dočakala zlati jubilej!

JUGOSLOVANSKA VLADA JE BAJE PRIPRAVLJENA, DA IZPUSTI IZ ZAPORA NADŠKOFA A. STEPINCA

LAKE SUCCESS, 3. okt. — Jugoslovanska vlada marsala Tita je baje pripravljena, da izpusti iz zapora znanega zagrebaškega nadškofa Alojzija Stepinca, ki je pred tremi leti bil obsojen na 16 let zapora zaradi svoje kolaboracije s hrvaškimi ustaši.

Baje so o predstojeci akciji bili že obveščeni mnogi delegati na Generalni skupščini Združenih narodov. Ta akcija pa je v zvezi z zaostrenim sporom med jugoslovanskim vodstvom in Sovjetsko zvezo.

Opazovalci menijo, da bi Titova vlada ojačila svoje pozicije v sporu z Moskvo, če bi osvobodila nadškofa. Poleg tega bi odstranila tudi dvome v njene namene z ozirom na zapad, kamor se obrača za finančno pomoč.

Dalje se veruje, da namerava Titova vlada s to potezo pridobiti podporo 6.000.000 jugoslovanskih katoličanov, ki se delno še vedno zoperstavljajo Titovevemu režimu. Verjetno je tudi, da bo s tem omiljena tudi opozicija katoličanov v Ameriki, ki so se zoperstavljali ameriški pomoči Titu.

Nadškof Stépinac je bil obsojen 11. oktobra leta 1946. Takrat so predstavniki Vatikana in rimsko-katoliške cerkve ostro obsodili jugoslovansko vlado marsala Tita, češ "da preganja vero."

Bivši jugoslovanski uradnik obveščen o potezi?

Prvi znaki o spremembi Titovega stališa napram nadškofu Stepincu so se baje pojavili zadnji teden. Neki neimenovani bivši jugoslovanski uradnik, ki je pozneje postal ameriški državljani in nastopil proti komunizmu, je baje bil zaprosen, da se sestane v neki new-yorški restavraciji z jugoslovanskimi uradniki. O tem je obvestil ameriške uradnike, ki so mu odobrili, da lahko gre na ta sestanek.

Na sestanku je baje bivši jugoslovanski uradnik bil obveščen, da namerava Titova vlada osvoboditi Stepinca.

Tito se bo boril do "zadnjega diha"

BEOGRAD, 3. okt. — Jugoslovanski ministri predsednik maršal Tito je danes po zaključku velikih vojaških manevrov izjavil, da so Jugoslavi pripravljeni, da "do zadnjega diha branijo deželo, neglede od kod bi napad prišel."

Tito je obsodil tudi obravnave v deželah Kominforme. Rekel je, da je za njega velika skrivnost, na kakšen način dobijo Rusija in ostale dežele vzhodne Evrope priznanja od svojih političnih jetnikov. Pristavil je, da je to za njega prav takšna uganka kot za ljudstva zapadne sveta.

Jugoslovanski ministri predsednik je govoril skupini 600 generalov, častnikov in gostov.

MNOŽIČNE ARETACIJE KOMUNISTOV V INDIJI

BOMBAY, 2. okt. — Indijska policija je danes aretirala 14 komunistov in zaplenila večje količine letakov, s katerimi so komunisti napadali ameriškega predsednika Trumana, angleškega premijerja Attleeja in indijskega premijerja Nehruja.

Episkopalc so za poravnavo z Rusijo

SAN FRANCISCO, 3. okt. — Zbornica škofov protestantske episkopalne cerkve je danes pozvala ameriško vlado, naj vloži nenehane napore, da bi se "sklenilo poravnavo s Sovjetsko zvezo."

Episkopalc so sprejeli tozadevno resolucijo in jo poslali kongresu. V njej med ostalim pravijo:

"Verujemo, da ni nobenega razloga, zakaj bi države z različnimi ideologijami ne mogle živeti skupaj na istem svetu, pod pogojem, da svoje sisteme ne vsiljujejo drugim ljudstvom."

Na zborovanju so govorili mnogi vodilni episkopalc. Rev. Walter C. Klein je priporočil internacionalizacijo svetega mesta Jeruzalema, škof William Scarlett pa je izjavil, da bi Amerika morala priznati polno enakopravnost zameromcem.

Navzoč je bil tudi 26 let star Rev. Charles H. Long, ki je prišel iz Sangaja na Kitajskem. Rev. Long je izjavil, da kot izgleda, bo komunizem ostal na Kitajskem in da je mnenje mnogih Kitajcev, da bi se cerkev morala prilagoditi komunistični vladi ali pa zginiti.

SV. OČE SE ZAVZEMA ZA VPRAŠANJE BEGUNCEV

CASTEL GANDOLFO, 3. okt. — Papež Pij XII. je danes opozoril zapadne sile, da se bodo soočile z resno nevarnostjo, če ne bodo takoj rešile vprašanje beguncev.

"Politične, ekonomske in celo socialne nevarnosti so vpletene v politiko nadaljnega odlašanja in pretirane previdnosti," je povedal sv. Oče skupini ameriških kongresnikov, ki v Evropi "proučujejo" vprašanje beguncev.

ARGENTINA ZNIZALA VREDNOST PESA ZA 46%

BUENOS AIRES, 3. okt. — Argentina je danes znižala za 46 odstotkov vrednost svojega pesa v odnosu na ameriški dolar. Istočasno je zamrznila cene, da bi preprečila inflacijo. Argentina je že 25. država, ki je znižala vrednost denarja. Njen peso, ki je prej veljal 20 ameriških centov, bo sedaj vreden le 11 centov.

BARUCHOVA PRIPOROČILA ZA ATOMSKA OROŽJA

NEW YORK, 3. okt. — Bernard Baruch, ki je pripravil osnutek ameriškega načrta za kontrolo atomske energije, je danes izjavil, da bi Zedinjene države morale ohraniti svojo prednost na polju atomskega orožja. Pristavil je, da sama prepoved uporabe atomskega orožja, kot to predlaga Rusija, ni zadostno zavarovanje proti atomskemu uničenju.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
4231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO

HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)	
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town: (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):	
For One Year—(Za eno leto)	\$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev)	5.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries: (Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):	
For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

HUMORIST ALI NERESEN KRITIK?

Z neresnimi kritiki, posebno kritiki, ki se zbirajo okrog klerikalno-domobranske A. D., bi se ne splačalo ukvarjati, če bi njihovi otročji, nelogični in zmešani argumenti ne služili v teh resnih časih za razvedrilo in kratak čas.

Zadnji teden se je sobojevnik A. D. pri "pobijanju komunistične nevarnosti," v temačni gošči skrit Peter Kopriva, spraval nad nas, češ, da smo se na široko "razpisali in razvekali" o diktaturah, nedvomno z namenom, da bi svoje "sive mase" prepričali o potrebi in zaželenosti "ljudsko-demokratskih" diktatur v Evropi in Aziji.

O diktaturah smo res pisali. Samo ta Peter je po vzgledu na svetopisemskega Petra zatajil globoko in kruto resnico: da smo se pri pojasnjevanju tega kočljivega vprašanja oprli na znanstvene teze znanega slovensko-ameriškega časnikarja in prevajalca g. A. Š., ki je že leta 1937 podal nekaj globokih mislih prav o razlikah med diktaturami. Ne, tega Peter ni niti omenil! Nas zmerja, da hočemo "sive mase" prepričati o "potrebi in zažljivosti ljudsko-demokratskih diktatur", čeprav smo skušali nekoliko omiliti silno navdušenje g. A. Š., ki je slikovito primerjal rusko diktaturo "strogemu očetu, ki s sigurnim, in čeprav močnim in odločnim prijemom vadi svojega neobglednega otroka samostojne hoje, pa svoj prijem ublaži in končno odtegne roko, čim ugotovi, da je otrok shodil in da je že sam gospodar svojih nog."

Petru tudi ne ugaja, ker smo pribili dejstvo, da propagandisti ene in druge vrste mečejo komunizem in fašizem v en koš, čeprav jih to popolnoma nič ne moti, da se ne bi zavzemali za fašistične diktature, komunistične pa obsojali.

"Drugič, modremu uvodničarju ne ugaja, ker propagandisti ene in druge vrste mečejo komunizem in fašizem v en koš in trošijo svoje energije na obsodbe in napade le komunističnih diktatur, dočim se navdušujejo za fašistične. Fašizem, pravi, je poskus ohraniti stari red gospodarstva izkoriščanja in socialnih krivic. Kaj je komunizem, v svojem navdušenju modro pozabi razložiti. Bom pa jaz."

Predno bomo povedali, kako je to Peter pojasnil, kaj je komunizem, naj zavržemo njegovo trditev, da je "modri uvodničar" pozabil povedati, kaj je komunizem. To ni res! Soglasno s Š. razlaganjem iz leta 1937 je cilj sovjetske diktature (komunistične, torej komunizma) "podvig ruskega naroda in njegovo vstajanje."

"Začasna sovjetska (komunistična) diktatura služi POSPESITVI demokracije (podčrtanje g. Š. — Op. ured.) in končni sreči ruskega ljudstva ter posredno po njem sreči vsega človeštva — saj ustvarja Rusija na grobu privatnega kapitala nov družabni red!" je pisal kolega Š., kar smo tudi omenili. Po novi "revidirani" verziji Šabčeve razlage te iste diktature iz leta 1949 (v Glasilu SDZ) pa je "diktatura proletarijata v resnici — diktatura nad proletariatom" in ne služi več "končni sreči ruskega ljudstva," kar smo tudi v našem članku pravično omenili.

Sedaj pa prihaja zanimiva razlaga Petra Koprive o komunizmu:

"Komunizem je zgolj poskus, nadomestiti stari red izkoriščanja in krivic s stokrat hujšim in brezobzirnejšim izkoriščanjem ljudskih množic po državi in 'partiji' in z novimi in še krutejšimi krivicami in ponižanjem. To je bil tudi Hitlerjev cilj."

Soglasno z drugim znanim in slovitim slovensko-ameriškim časnikarjem, dramaturgom, pisateljem itd., g. I. Jontezom, lahko Petru povemo, da to nikakor ni bil Hitlerjev cilj. Kot njegovi klerikalno-domobranski sobojevniki pri A. D., skuša tudi Kopriva ustvariti vtis, da je komunizem in fašizem eno in isto. No, pa pogledimo, kaj je o tem povedal I. J., ki je leta 1936 pojasnil Hitlerjev cilj kot sledi:

"... Hitler sam na sebi ne pomeni nič in prav tako ne Mussolini in njegov fašizem. Kar vsi skupaj štejejo je samo to, da kakor se svinja vrne k svojim izbljuvkom, tako kapitalizem išče rešitev v diktaturi, ki je zgolj nova označba za oblast po milosti božji."

Po I. J., Hitlerjev cilj nikakor ni mogel biti, da bi nadomestil stari red izkoriščanja in krivic, kakor to brez vsakega spoštovanja za "črne mase" A. D. trdi Peter Kopriva, pač pa je v njem kapitalizem iskal svojo rešitev. Po Jontezu pa je klerikalizem bil zaveznik kapitalizma, ter torej, ni čudno, če prav v klerikalizmu ima fašizem svojo najmočnejšo oporo. Sam Kopriva nam ni pojasnil,

zakaj se na pr. klerikalizem navdušuje za fašistično diktaturo v Španiji, obsoja pa ljudsko diktaturo recimo neke na Poljskem ali pa Češkoslovaškem?

Oglejmo si še tretji očitek tega neresnega in hudomušnega Koprive. Zamerili smo se mu, ker smo zapisali, da so ljudske množice vedno dokazale, da so v stanju zrušiti vsako diktaturo, ki jim je bila v škodo. Pravi, da je to "pasja logika", ker, "če bi ljudstvo v Jugoslaviji ali Rusiji ali Albaniji ne maralo komunističnega 'blagoslova', bi svoje komunistične režime z njihovimi ječami, tajno policijo, rablji, žandarji in vojaštvom vred zrušili. S kom? O — s figo! Enostavno, ne res?"

Zamašimo temu Petru nevernost v silo ljudskih množic samo s sodobnim, poučnim primerom. S kom pa je kitajsko ljudstvo zrušilo diktaturo Čiangkajseka z njegovi ječami, tajno policijo, rablji, žandarji in vojaštvom, pa ne samo s tem, pač pa tudi z milijardami ameriških dolarjev, letali, tanki, strojnicami in topovi podprto diktaturo? S figo?

Dejstvo je, da je sama A. D. priznala, da kitajsko ljudstvo želi pod Moskvo. Ker pa torej po A. D. kitajsko ljudstvo želi pod Moskvo, si je tja tudi našlo pot.

Naj se takšni nadebudni Petri kar vdajajo iluzijam, da zunaj naše dežele ljudstva ne marajo sprememb v družabnih odnosih zgolj zaradi tega, ker se te spremembe raznim Petrom in njemu podobnim ne dopadejo. Že omenjeni, znani časnikar in prevajalec g. Š. je leta 1943 pisal, da je "slovensko ljudstvo po svoji naravi socialističnih in komunističnih nazorov." Ali ni ta "naravoslovna" teza g. Š. bila najbolj prepričevalno potrjena ob priliki letošnjih volitev na Svobodnem tržaškem ozemlju (ne pod "komunističnim terorjem," pač pa pod anglo-ameriško okupacijo!), ko je komunistična stranka (Kominforme) dobila v petih tržaških občinah do 58 odstotkov vseh glasov, da je celo znani nadškof Santin, ki se sicer nikoli ni dosti zmenil za Slovence, bil jako žalosten zaradi tega krutega dejstva? Nič ne more spremeniti to dejstvo današnja trditev bivšega naravoslovca Š., ki je sicer teorijo postavil, v praksi pa je ne prizna, in ki kljub volilnim rezultatom še trdi, da je slovensko ljudstvo zavrglo "ljudsko demokracijo!"

Prostor nam zaenkrat ne dopušča, da bi se na tem mestu ozrli tudi na Petrova modrovanja o teorijah Marksa in Engelsa in njegovo presenetljivo zagovarjanje ameriškega kapitalizma, za katerega pravi, da je "prosvitljeni" kapitalizem! Toda o tem vprašanju bomo že spregovorili ob prvi ugodni priliki. Medtem pa se, Peter, še kaj oglasi!

SLOVENSKI POROČEVALEC O AMERIŠKEM FILMU "STRAŽA NA RENU"

Vsiljuje se vtis, da je film "Straža na Renu", za katerega je napisal scenarij Dashiell Hammet po drami Lillian Hellmanove, polemika z ameriškim srednjimi sloji o upravičenosti ilegalnih večin duševnih pretresov, ki jih ne bi že prej doživljali. Film samo osvetluje njegove karakterne lastnosti, seznanja pogostoma z njimi gledalce in seveda tudi osebe filma. To psihološko statičnost glavnega junaka, ki bi lahko postala resna dramaturška slabost opravičuje predvsem dejstvo, da imajo njegov karakter, njegovi nazori izredno močan aktiven učinek na človeško okolico, v katero je prišel. Propadli romunski diplomati se odloči za zločin; njegov cinizem najde v zločinu logično končno obliko. Inženirjeva družina spozna ob njegovi heroični samoodpovedi, ob njegovih humanitarnih nazorih vso veličino ilegalne protifašistične borbe in se tudi aktivno vanjo vključi. Dramatski razvoj filma povzroča psihološke spremembe, ki jih po zakonih etične diferenciacije izsiljuje inženirjev statičen, moralno čist in romantično vzvišen karakter. Dejanje filma torej poganja naprej junak, ki sicer sam na novo minimalno doživlja, sili pa druge, da ob njem doživljajo, da zavzemajo odnos do njega, njegovih nazorov in njegovega dela. Ali ne udarja iz takšne dramaturške zgradbe podzavestna želja, da naj ima nemški inženir-ilegalec kot materializacija upravičenosti in etične vzvišenosti ilegalnega dela, podobne posledice, kot jih je imel na družino v filmu, tudi na družino sto milijonov povprečnih Amerikancev?

Nedvomno je, da je "Straža na Renu" imela veliko napredno vlogo med množicami ameriških in evropskih filmskih gledalcev. Nastaja pa vprašanje, ali je

filmu uspelo umetniško prepričevalno prikazati bistvo in smisel nemške ilegale. Da bi po tej strani mogli oceniti film, moramo, poklicati v pomoč znano načelo, ki pravi, da vsako umetniško delo, tudi če predstavlja samo drobce neke celote, obenem simbolizira celoto. Umetnik lahko svobodno izbira izseke in zorne kote, pod katerimi bo oblikoval kakršno koli resničnost, mora pa upoštevati pri tem najkarakterističnejše značilnosti celotne resničnosti. Avtorji "Straže na Renu" so imeli polno umetniško svobodo, da filmsko prikažejo nemško ilegalno preko psihologije inženirja-ilegalca. To jim je tudi delno uspelo. Ta novi zorni kot na ilegalno ima v nasprotju z dosedaj običajnim načinom filmskega prikazovanja ilegalnih in revolucionarnih borb preko bučnih zunanjih dogodkov to prednost, da omogoči gledalcu, da osredotoči svojo pozornost na psihološke posledice, ki jih nujno mora imeti vsaka takšna borba na duševnost ljudi, ki v njej sodelujejo. Zrtve, junaštvo, odpuščen osebni življenju in osebnosti sreči so etične vrline, ki jih vsaka ilegalna borba zahteva od udeležencev. Te moralne kakovosti pa ne morejo biti same sebi smisel; njih osmišljuje družbeni cilj borbe, moralne vrline so samo odraz družbenih značilnosti ilegale. Nedvomno pa je, da ljudje, ki jih je borba moralno pekala, aktivno vplivajo na tok družbenega dogajanja. V "Straži na Renu" vidimo predvsem nujne etične posledice ilegale, ne vidimo pa njihovih družbenih vzrokov in ciljev. Te ugotovitve ne more spremeniti dejstvo, da je v filmu mnogo govora o svobodi, o sreči za vse ljudi. Gledalec pozabi na ta liberalno-človečanska gesla. Njemu se vtisne v spomin predvsem ono, kar je izraženo z dejanjem preko usod glavnih oseb. Inženir gre reševati svojega prijatelja Freidanka, ki so ga ujeli nacisti, predvsem iz čustva prijateljske dolžnosti, ki jo čuti do njega. Pri njegovi odločitvi so imeli vlogo seveda tudi interesi ilegalne borbe, vendar pa čustvo prijateljske prevladuje in zasenči vse ostale nagibe. Mimogrede bodi povedano, da so okoliščine, pod katerimi poskuša reševati Freidanka, takšne, da je malo verjetno, da bo uspel.

"Straža na Renu" prikazuje inženirja-ilegalca preveč iztrgano iz celotne nemške ilegale. Nanjo ga vežejo bolj romantične kot stvarne vezi. Deluje bolj kot posameznik, kot pa član čvrsto med sabo povezane ilegalne organizacije. Zdi se, da avtorji filma niso razumeli, da je pogoj vsake ilegale trdna in disciplinirana organizacija, brez nje je ilegalno delo že v naprej obsojeno na neuspeh. V inženirjevih besedah sicer čutimo organizacijo, vendar pa nikjer ne vidimo njenega praktičnega obstoja, kar še bolj podčrtuje romantično odtrganost filma od realnosti nemške ilegale in mu jemlje precejšen del umetniške prepričevalnosti. Film nas zaradi tega bolj umetniško gone kot umetniško prepriča.

Odlika režije in igre je, da se ne lovita za iskanimi efekti. Režiser Herman Shumlin je z velikim občutkom za mero vskladil realizacijo filma zamisli. Režijske domislice so neopazne za gledalca in zaradi tega še bolj učinkovite. Režiser je znal uporabljati filmska izrazna sredstva tako, da nikjer ne odvrtajo pozornosti od dejanja. — Režiser in snemalec, o ba sta stremela za tem, da gledalcem omogočita, da osredotočeno spremlja dogajanje filma, ne pa, da obdružuje njune fizične in možganske akrobatske sposobnosti. Režiser je posebno spretno znal stopnjavati napetost in razpoloženje v prizorih, preden inženir ubije propadlega romunskega diplomata. Vsi prizori pri-

Na obisku v Domu slepih

S prašne ceste, ki je še bolj pusta in dolgočasna ob sončni juljski pripeki, opaziš med zelenjem skrit napis: "Dom slepih." V nekdanji Strahlovi graščini v Stari Loki, ki je še pred vojno postala dom slepih, ni več bogatih preprog in zaves, toda vse je snažno, skrbno urejeno, da se oskrbovanci počutijo boljše kot doma. Vseh oskrbovancev je 75 in so iz raznih delov Slovenije.

Poldne je že davno odzvonilo, ko sem prišla k njim. Nekatere na vrtu je vriskala harmonika vse se le poskočene, da bi marsikdo podvomil: "Kaj ni to dom slepih?" Kmalu smo izsledili godca. Na klopi pod drevesom, ki je metalo okrog veliko senco, je sedel mlad, krepak fant in vlekel meh, da ga je bilo veselje pogledati.

"To je naš Nace," je razložila ekonomka. "V zavodu se je naučil na harmoniko in v odmorih rad kaj zagode."

Nace je oslepel kot trimesečni otrok in je že od malega v domu za slepe. Doma je z grunta v okolici Kranja, edini sin. Večkrat ga obiščeta oče in mati, a Nace jima zaigra na harmoniko, da se jima žalost nad slepim sinom nekam izgubi, ko ga vidita tako vedrega.

V odmorih je na vrtu vsak dan zelo živahno. Žene pletejo jopice za druge in zase, nekateri delajo mreže, ki jih zadruga od njih rada kupuje. Izdelki so lično izdelani in nihče jim ne bi prisodil, da so jih napravili ljudje, ki ne vidijo. V domu so vsi zaposleni, samo nekaj jih je, ki zaradi splošne onemoglosti ne morejo več delati. Nekaj jih dela v letarski delavnici, kjer izdelujejo stole, pletenke za steklenice, košare vseh vrst, stajala za cvetlice in še nešteto drugih predmetov. Največ delajo po naročilih. Za svoje delo dobijo nagrado.

V krtačni delavnici z neverjetno spretnostjo izdelujejo ščetke vseh vrst, ki se v kotu naglo kopičijo. Samo še obrezati jih je treba in bodo v skladišču napolnile nove police. Tu je že nakopičeno izgotovljeno blago, ki so ga izdelali v obeh delavnicah in ga bodo razposlali v razne trgovine. Le malo kdo bo vedel, koliko truda in volje je bilo treba, preden so iz vrbovega šibja nastale vse te košare in košarice.

Toda v Domu za slepe ne poznajo samo dela. V odmorih po večerji, pri kosilu in preden gre-

pravljajo predvsem po človeški strani to dejanje. Napetost situacije in neizbežnost dogodkov se izraža v vznemirjenih kretanjih njegove žene, ki sta nervozno in odločno po telefonskem imeniku. Ustrelitve same optično ne vidimo, jo samo slišimo, kar učinek še poveča, obenem pa občutno zmanjša negativni etični učinek, ki bi ga naturalistično prikazano dejanje imelo na gledalca.

Med igralci posebej izstopata Bette Davis v vlogi inženirjeve žene in Paul Lukas v vlogi inženirja-ilegalca. Posebej Bette Davis, ki zna brez hrupne gestikulacije izraziti pretresljivo pričljivo najgloblja ženska čustva: čustvo ljubezni do moža in ljubezni do otrok.

Ni mogoče sicer trditi, da je "Straža na Renu" prispevala k razumevanju ilegalne borbe nemških antifašistov, je pa množica takih, da nikjer ne odvrtajo pozornosti od dejanja. — Režiser in snemalec, o ba sta stremela za tem, da gledalcem omogočita, da osredotočeno spremlja dogajanje filma, ne pa, da obdružuje njune fizične in možganske akrobatske sposobnosti. Režiser je posebno spretno znal stopnjavati napetost in razpoloženje v prizorih, preden inženir ubije propadlega romunskega diplomata. Vsi prizori pri-

do na delo, se zberejo okrog radijskih paratov, ki jih spet približajo svetu. Slepi tedaj začujejo, da tudi oni sodelujejo v njegovem življenju in pomagajo pri njegovi graditvi. Ko poslušajo radio, se vsi zatopijo v poročila o velikih delovnih uspehih ljudi nove Jugoslavije, o njeni zmago-slavni poti v socializem.

Tudi Djoka, 17-letni Bosanec, se priključi tistim, ki najbolj vztrajno poslušajo radio. V partizanih je bil Djoka kurir, pa je eksplodirala mina in Djoka je oslepel na eno oko, a grozi mu nevarnost, da bo kljub vsemu trudu zdravnikov izgubil tudi drugo. Bosanski Novi je Djokov rojstni kraj in on mnogokrat misli nanj in na mater. Djoka misli tudi na tovariše, ki se je z njimi nekoč brezskrbno igral. Mnogi od njih danes gradijo velikanski spomenik naše borbe za socializem—avtocesto. Tudi on bi se jim rad pridružil in ko poslušajo radio, v mislih z njimi vred zasaja lopate v cestni grušč. Ko se po odmoru spet vrne v krtačno delavnico, je še bolj priden in je med najboljšimi, ker noče zaostajati za tovariši na avtocesti, ki jim še tako velik napor ni prevelik.

V pevski sobi stoji klavir in pogosto zadonijo čisti, mehki akordi, planejo skozi odprta okna v park in uidejo med vaške hiše.

"Ludvik igra, saj zna samo on tako," zavzeti poslušajo glasbo, ki jo tako radi slišijo. V dnevi sobi stoji poleg radia knjižna omara, kjer je okrog 100 knjig v Braillovi pisavi—pisavi za slepe. Tu pogosto v prostem času poseda Francka. Največja zabava in razvedrilo ji je knjiga. In kako bere! Nekdo, ki bi je ne gledal, bi si prav lahko mislil, da bere človek, ki vidi, tako gladko ji teče beseda.

Petinsedemdeset oskrbovancev, 75 različnih življenjskih zgodb, ki pa so si vendar podobne. Toda oskrbovanci sami ne mislijo nanje, pa tudi nimajo časa, ker jim delo brani, da bi se predajali grenkim mislim. Nekaj človek takoj opazi, ko pride med slepe, in kar vsakogar preseneča: volja do življenja, do dela—pri tem pa toliko vredine in dobre volje, ki jo ima malokdo od drugih ljudi.

Za oskrbovance skrbi ministarstvo za socialno skrbstvo, tisti pa, ki delajo v tovarni in ki dobivajo plačo, si obleko sami zaslužijo. Tudi s hrano so vsi zadovoljni. Z ekonomije, ki obsega šest hektarov zemlje, dobiva Dom slepih potrebno sočivje, krompir in druge pridelke, pet krav skrbi za mleko, ki ga slepi dobivajo vsak dan, a ga je za vse potrebe še vedno premalo. Za boljšo zabelo bodo ob novem letu poskrbeli trije pujski, ki so že zdaj lepo debeli. Le sadja imajo premalo, ker sadno drevje je pri njih ni dobro obrodilo.

Dobro je slepim v Domu. Z upravitnikom so vsi po vrsti zelo zadovoljni in tudi tovariški ekonomko cenijo, ker jim pogosto preskrbi kaj dobrega. Tudi ostali nameščenci, ki jih je 20, so z oskrbovanci pravi tovariši. To je tudi potrebno, ker le tako lahko pozabijo na svojo nesrečo, ne muči jih domotožje in se tako laže posvetijo delu.

Oskrbovanci so veseli, če jih kdo obišče. Dobro bi bilo, da bi jih večkrat obiskale tudi članice Antifašističnih žena iz Skofje Loke, a tudi od drugod, da bi se bolj čutili tisto skrb naših oblastí, ki jim skuša nuditi čim več ter jim dokazati, da so tudi oni enakovredni državljani, kar dokazujejo tudi s svojim delom.

(Po "Slovenskem poročevalcu")

Ob stoletnici prve železnice v Sloveniji

V Angliji je med Stocktonom in Darlingtonom 27. septembra 1825 stekla prva železnica s Stephensonovo lokomotivo in osemnajst let pozneje so na slovenskem ozemlju zasadili prve lopate za zgradbo prve železnice, za kar pa so se začele priprave in proučevanja že leta 1838, ko je dunajski bančnik baron Sina dobil koncesijo za železnico z Dunaja do Rasba in z Dunaja do Soprona. V Sloveniji je bilo veliko zanimanje za železniški promet že od takrat, ko so se začele graditi prve železnice leta 1832 v Franciji in dve leti pozneje v Belgiji in Nemčiji. Junija 1836 piše "Laibacher Zeitung", da se pripravljajo akcija za železniško zvezo Dunaja z Milanom in kranjski deželni stanovi so že aprila 1838 sklenili, da prispevajo milijon goldinarjev, če bo deželna železniška zveza tudi Ljubljano. Potem so potekala leta v ljubezni in negotovosti. Da bo prišlo do železniške zveze Dunaja z Italijo, sicer ni bilo dvoma, za Ljubljano pa je bilo zelo važno vprašanje: kdaj in kod. Šele aprila 1847 se je Ljubljana odločila, ko so "Novice" poročale:

"Zidanje ljubljanskega kolodvora se bo začelo malega srpana, da bo zidovje do zime pod streho prišlo. Ljubljanski kolodvor, ki pride blizu Molinove predelnice (med sedanjo Masarjevo in Miklošičevo cesto) je kolodvor drugega reda in bo — kakor smo slišali — 800 sežnjev dolg."

Čez leto dni so dale "Novice" poročilo:

"Pretečena nedelja je bila Ljubljancem imeniten dan. V gledišču prvokrat po veliko, veliko letih slovenska vesela igra — o kolodvoru železnice pa veselica delavcev, ki so vnanje zidovje poglavitnega pohištva dokončali. Pa kaj nam pomaga, da bo kolodvor ljubljanski že letos dokončan, ker je še v Zalogu toliko dela, še več pa med gorami poleg Zidanega mosta. Še prihodnje leto je menda ne bomo imeli železnice do Ljubljane; do tistihmal bodo vunder

naši Ljubljancje šli na železnico — ne pa kamor zdaj pravijo — na ajzenpon."

Graditev železnice so nujno zahtevali interesi tranzitnega prometa, ki je bil že od nekdaj močno razvit preko naših krajev, in tako se moramo zahvaliti za železnico naši geopolitični legi in ne avstrijski vladi, čeprav jo je avstrijski erar sam gradil in financiral. Železnico so gradili preko nas, niso je pa gradili za nas in zaradi nas in vsej mreži nemških raznarodovalnih in izkoriščevalnih organizacij je bila železnica že od vsega začetka močno sredstvo in orodje.

Dvotirno progo Dunaj—Trst so gradili v treh etapah. Do Gradca je začela obratovati proga 21. oktobra 1844. Na slovenskem ozemlju je bila najprej odprta 2. junija 1846 proga Gradec—Celje, drugi del proge Celje—Ljubljana je prevozil prvi vlak 16. septembra 1849, tretji del Ljubljana—Trst pa je bil izročen prometu 28. junija 1857. Sredi gradbenih del je erar prodal komaj dograjeno glavno progo z načeto zasavsko in dravsko progo mednarodnemu finančnemu konzorciju. Z letom 1858 je nastalo za Slovenijo razdobje prometnega monopola južne železnice, ki je trajalo do njenega podržavljenja leta 1923.

Listi so že aprila 1849 pisali o napredovanju dela na železniški progi med Celjem in Ljubljano. Most čez Ljubljano pri Zalogu je bil dokončan in so že polagali tračnice nanj. Marsikatera vest je prišla v Ljubljano tudi po brzjavu, ki je začel delovati od Dunaja do Ljubljane konec leta 1849. Dne 18. avgusta 1849 so pisale "Novice":

"Druga imenitna prigodba tega dneva je bila, da se je popoldne ob treh prvokrat po železni cesti iz Celja v Ljubljano pripeljal hlapon (lokomotiv, kateremu kmetje luka matija pravijo). Brez spoditike se je pripeljal, lično ovenčan, v štirih urah in pol iz Celja. Drugo pot pa bo lahko v treh urah prišel, ker ne bo imel po poti nič pre-

iskati kakor zdaj, ki je bila prva poskušnja. Neizrečena množica ljudi ga je z velikim veseljem sprejela v kolodvoru."

Naposled je napočil slavnostni dan 16. septembra 1849. Vožnja od Celja v Ljubljano je bila naravnost zmagoslavna. Vse postaje so bile okrašene. V Zidanem mostu je pričakovala prvi vlak množica Dolenjcev in Posavcev. Na postaji Zagorje je čakala četa rudarjev. Drugod je bila zbrana narodna garda v pestrih uniformah. Tudi v Zalogu so postavili velik slavolok, na skladiščih papirnice in oljarne v Vevčah pa so se blesteli trije veliki okrašeni napis: "Kupčija, obertnost, kmetijstvo." V Ljubljani, kamor je prispela velika množica od blizu in daleč, so bila že dan prej zasedena vsa prenočišča. O slavnosti sprejema prvega vlaka je kronist "Novic" pripovedoval takole:

"Pretečeno nedeljo šestnajsti dan tega meseca je bil eden najimenitnejših dni za Ljubljano in celo Kranjsko deželo. Nov čas se je pričel ta dan za nas! Zato pa je tudi cela Ljubljana na nogah bila in od bližnjih in daljnih strani je privlelo toliko ljudi skupaj, da jih morebiti še nikoli v Ljubljani ni bilo."

Potem je poročal, da so "milo pogrešali presvetlega cesarja", in kako so sprejeli njegovega namestnika. Ob zaključku poročila pa je z veseljem poudarjal, da so Slovenci ob tej priliki pokazali svoj narodni ponos:

"Veselo je nas, ker smo skoraj povsod slovenske barve ugleali, posebno pa so nas mnogi napisji v slovenskem jeziku s sladko radostjo navedli."

Tudi o tem je poročal, da sta bila oba 'hlapona' imenovana "Ljubljana" in "Triglav."

Kakor v Ljubljani, tako so se tudi na vseh drugih postajah velike množice ljudstva udeleževale sprejema prvega vlaka. Praznovno in nazadnjaško ljudstvo, ki se je balo železne ceste, je bilo torej pri nas v veliki manjšini. Železnica je prinesla prebivalstvu velike koristi. V Ljubljani je samo trnovskim in krakovskim čolnarjem in fakinom (tovornikom) zadala še hujši udarec kakor prej Tržaška cesta. Z železnico je prenehal ves ladijski promet na Savi od Zidanega mosta do Zaloge in od tam prevažanje v Ljubljano na Breg ob Ljubljani. Tu je nehal posloovati carinski urad ter se preselil na železniško postajo. Uslužbenca je prevzela železniška uprava, čolnarje in fakine pa so zaposlili kot delavce. Toda zaslužek je bil pičel. Trnovčani in Krakovčani niso več zajtrkovali "žgancev", kakor so sami nazivali ocvrte piščance, ki so jih obilo zalivali z vinom. Zamrlo je veselo življenje na Bregu ob Ljubljani, oživelo pa je na severnem delu mesta.

Železnice so imele že od začetka veliko in važno vlogo v našem gospodarskem, kulturnem in socialnem razvoju in že pred davnimi leti je bilo videti, da je bilo pri nas več razumevanja za to vlogo kakor v marsikateri drugi deželi. Slovenske delovne množice so s težkim delom utirale železnici pot skozi skalovje in v službi železnice in njenega prometa so se uvrstili v prve vrste našega delavskega razreda predniki današnjega mogočnega železniškega kolektiva. Ob jubileju naših železnic, ki so po dolgi dobi postale orodje ljudske volje in oblasti pri izgraditvi socialističnega družbenega reda, moramo zato častiti tudi spomin tistih sinov izkoriščenega slovenskega naroda, ki so vse svoje sile posvetili težki in odgovorni železniški službi, hkrati pa tudi dosti prispevali za razvoj in napredek delavskega gibanja doma in v svetu.

N. J. Popovic, Inc.

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler-Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1949 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE. ME 7200

NICK POPOVIC, predsednik

Društveni koledar

OKTOBRA

15. oktobra, sobota — Veselica društva Brooklyn št. 135 SNPJ v domu Zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

23. oktobra, nedelja — Koncert pevskega zbora "Zvon" ob 35-letnici obstanka, v Slov. nar. domu na E. 80 St

29. oktobra, sobota — Halloween party društva Comrades št. 566 SNPJ na SNPJ farmi

NOVEMBRA

6. novembra, nedelja — Jesenski koncert Glasbene Matice SND, St. Clair Ave., ob 4. popoldne

11. novembra, petek — Plesna veselica društva Modern Crusaders št. 45 SDZ v Slov. del. domu na Waterloo Rd.

12. novembra, sobota — Domača zabava Belokranjskega kluba v Hrvat. nar. domu na St. Clair Ave.

20. novembra, nedelja — Predstava dram. zbora "Naša zvečda" v Slov. društvenem domu na Recher Ave.

26. decembra, ponedeljek — Božična veselica društva Modern Crusaders št. 45 SDZ v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

\$25 TO ANYONE WHO CAN SMELL THIS OPPORTUNITY!

Uncle Sam is offering \$25 (as many twenty-five dollars as you want) to anyone who can smell this opportunity.

And what a solid gold opportunity it is. It can mean money to retire on. A "money's-no-object" vacation with the little woman. A real start toward that complete independence you want when you and your family get old.

And any person with a nose can enjoy this opportunity. Just follow that nose down to your nearest bank, or place of business — and ask about the big Opportunity Drive.

You'll learn that it's the simplest, safest way ever invented to save money for your old age. For every time you invest \$75 in the Treasury Department's Opportunity Drive, you get back a U.S. Savings Bond worth \$100, in ten short years.

A complete, out-of-the-blue gift of \$25 every time you buy a \$100 Savings Bond just because you were wise enough to smell a real opportunity.

Start your own Opportunity Drive today. Start investing in your future independence. Ask any bank or your boss for details.

Put more opportunity in your future! Invest in U.S. SAVINGS BONDS

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement prepared under supervision of Treasury Department and Advertising Council.

MIŠKO KRANJEC

OS ŽIVLJENJA

ROMAN

ZEMLJA SE PREBUJA

(Nadaljevanje)

Postal je ugleden v svoji družini. Otroci, ki so razumeli vsaj na pol, za kaj gre, kakor na pri-liko Katica, so to jutro molčali. A tudi oni, ki jih še niso brigale ne zemlja ne druge stvari, so bili tihi, tako bolj iz vljudnosti in iz bojazni, ker so vedeli, da v takih trenutkih ni dobro biti razposajen: nihče namreč ne bo gledal in pazil, če ti eno prisoli. Oče to jutro ni več delal, temveč je bil v resnici zelo nemiren, čeprav je kazal mirnost. To je bi-

lo sklepati po tem, da si ni mogel nikjer najti mesta. Šel se je napravljat, čeprav je bilo še veliko prezgodaj. Vendar — doma ni mogel strpeti.

Nataknil si je na glavo nov klobuk, tistega, ki ga je sicer nosil že dolga leta, a vendar samo za praznike in za posebne prilike. Klobuk je bil, kajpada, že ves ogledan in brezbarven. A vselej, kadar se je trak nekoliko razcefral, so prišli novega in potlej je klobuk bil spet imeniten, to je: za silo dober. In kadar si je oče nataknil ta klobuk, so vsi imeli pred njim spoštova-

nje. Odpravljal se je na važno pot.

Otroci so molčali in radovedno gledali, kako je oče vlekel pipo, si popravljal klobuk, se nekoliko postrani ogledal v starem razbitem ogledalu na steni, nekaj naročal ženi, deca pa kakor da ne bi videl. Šele nazadnje so tudi ti prišli na vrsto.

"Vi pa," je rekel tedaj, "da boste mirni. Bog ne da, da bi kaj izvedel."

In otroci so posmrknili: vzeli so opomin na znanje.

Potlej se je oče poslovil. Poslavljal se je vedno počasi, kakor bi odhajal na fronto. Še tega in onega se je spomnil, naročal, kakor bi bil gospodar na veliki kmetiji, ne pa v tej beračiji, kjer ni treba ničesar naročati, saj se niti ne more kaj spremeniti. Zdelo se je, da si išče poguma za pot in zato se toliko obira. A za to, da išče poguma, je vedela samo žena in ta je do-

stojno molčala; o, ona je vedela, kako je treba ravnati s takimi stvarmi.

Naposled je le krenil na kolnik. Bilo je potrebno, zavoljo družine. Ko pa je že stal na kolniku, je bilo dobro. Ne pol toliko strahu ni več imel v sebi.

Zdaj pa se je zgodilo nekaj, kar ga je najprej spravilo docela s tira. Za njim je prihitel Matija in se mu na kolniku pridružil. Stari se najprej ni hotel ozreti, toda ko ga je fant le predolgo spremljal, se je okrenil in dejal tiho:

"A kam pa greš ti?"

"Z vami."

"Tako? A kaj boš tam?"

"Tako, gledat grem, da vas ne opeharijo."

Stari je še postal, se nekaj nasmešnil in pljunil na drugo stran. Nič ni rekel, vendar pa je bil takšne volje, da bi se najraje obrnil in šel domov. Kaj

ga bodo zdaj na stara leta nadzorovali? Lepa je ta.

"Ali ti je ona rekla?" je nenadoma posumil ženo.

"Kdo, mati? Ne, sam sem si izmislil."

Zdaj je stari nekaj časa molčal, šele sredi poti mu je spet dejal:

"Le hodi z mano, a to ti povem, če napraviš kakšno neumnost, te tam vpricho vseh brnen v zadnjico, da odletiš domov. Revolucija je zdavnaj minila, da veš, in zdaj so mirni časi." Toda videz je bil, da tudi to ni spravilo fanta iz ravnotežja, temveč je dalje mirno koračil ob očetu.

Sredi vasi stoji staro, prostrano šolsko poslopje, poraslo je z divjo trto. Velika okna in velike duri razodevajo šolo. Nasproti temu šolskemu poslopiju stoji gospodarsko poslopje, kjer je včasih bila kuhinja za pranje in prostori za živino. Poleg je nekoč bila klet. Iz tega so vaščani napravili bog ve po čigavem predlogu stanovanje in občinsko pisarno. Poiskali so si tudi občinskega tajnika, prilejnejšega človeka, ki je bil že leto dni brez službe. Možak je bil v prejšnjih časih v boljših službah, pa ga je čas prehitel.

Nenadoma je nastala nova država, ki je on ni cenil in je bil nekaj časa prepričan, da se bo do razmere povrnil. Vendar pa je za vsak primer in predvsem, ker je imel veliko družino, sprejel to službo, ko drugega ni bilo. Hkrati se je s starim župnikom pri fari dogovoril zastran orgljanja in je še to prevzel. Ob nedeljah torej je prepeval v cerkvi s kričavim, kmečkim glasom, ob delavnikih pa je delal kmetom prošnje. In prošnje je trebal vedno mnogo delati, ki jih kmetje sami niso znali. Tudi je sprejemal vse dopise z načelstva in od drugod, jih prebiral in zapisoval v veliko knjigo, po-tlej zopet odgovarjal nanje.

Nekateri kmetje so godrnjali zastran tega, ker kaj takega prej ni bilo v navadi, drugi zopet so modro kimali, da je tako prav. A najbolj je ugajalo županu samemu, ki ni znal dobro brati in ni razumel novega jezika pa mu je zato tajnik tako lepo vse opravil. Tudi vse odbor je postal sčasoma zadovoljen. Tajnik jih je navadil, kakšne so seje, kako se pri njih razpravlja. Modro so sedeli odborniki pri sejah, poslušali, kaj je govoril tajnik in kar je povedal župan, potem so nekateri ugovarjali. Ampak z ugovori ni bilo vse v redu: včasih, svoje dni, je bilo zelo lepo pri sejah; nihče se ni posebno brigal, kaj si povedal in če si še tako zabavljaj. Ako pa si bil pijan na seji, so te kratkoma lo vrgli iz sobe in stvar je bila opravljena.

(Dalje prihodnje)

MIHAIL ŠOLOHOV

TIHI DON

ČETRTO KNJIGA

— Meni pravijo pozavčinka.
— Mar bi molčala ti, pozavčinka.

— Naveličala sem se molčati! Pol dneva že molčim, vsa usta imam že presušena. Zakaj si pa tako žalosten, stric Griša?

— Zakaj pa naj bi bil vesel?
— Domov greš, moral bi biti vesel.

— Leta mojega veselja so že prešla.

— Vidiš ga, starca. Zakaj pa si tako mlad še, že siv?

— Ravno vse moraš vedeti... Najbrž sem od dobrega življenja posivel.

— Si poročen, stric Griša?

— Poročen. Tudi ti, pozavčinka, se boš morala prej ko slej omožiti.

— Zakaj pa prej ko slej?

— Preveč si že objestna...

— Ali je to slabo?

— Včasih je tudi slabo. Poznal sem neko tako objestnico,

bila je tudi vdova, igrala se je in igrala, potem ji je pa nos začel gniti...

— Jojmenasta, križi božji, kakšna nesreča! — je s šegavo preplašenostjo vzkliknila in precej stvarno dodala: — Z nami vdovami je že tako: kdor se volka boji, ne hodi v hosto.

Grigorij se je ozrl vanjo. Brez glasu se je smejala in stiskala drobne bele zobe. Zavihnjena gornja ustnica se ji je stresala, pod spušenimi vejicami so se ji razposajeno svetile oči. Grigorij se je nehoče zasmejal in ji položil roko na toplo, zalito koleno.

— Ubožica ti nesrečna, pozavčinka! — je sočutno rekel.

— Dvajset let imaš, pa te je življenje tako strlo...

Na mah ni bilo niti sledu več njene vedrine. Robato je odpahnila njegovo roko, se namrščila in zardela tako, da so na nosnem korenu izginile drobcene sončne pege.

— Ženo pomiluj, ko boš prišel k nji, jaz pa imam že brez tebe zadosti milovalcev!

— Nikar se ne huduj, počakaj!

— E, vrag naj te vzame!

— Iz sočutja sem ti to rekel.

— Pojdi ti s svojim sočutjem naravnost...

— po moško krepko in privajeno se je pridušila in potemnene oči so se ji zablistale.

Grigorij je dvignil obrvi in v zadregi zini:

— Dobra si, nič ti ni reči! Vidiš, kako si samopašna.

— Kakšen si pa ti? Svetnik v ušivem plašču, zdaj veš, kdo si! Vas že poznam! Omoži se, kajpakda, ali si že dolgo tak cepetec?

— Nak, ne dolgo, — je rekel Grigorij in se zasmejal.

— Zakaj pa meni potem kozje molitvice bereš? Za to imam že taščo.

— Nu, nehaš že no, kaj se pa jeziš, ženska neumna? Kar tako tjavdan sem tisto bleknil, — je spravljivo rekel Grigorij.

— Poglej no, vola sta med najinim klepetom s pota zašla.

Grigorij se je na vozu udobneje presedel, se bežno ozrl po veseli vdovi in opazil na njenih očeh solze. "Vidiš ga, hudika! Vse od kraja so ti ženske take."

— je pomislil in začutil nekakšno notranjo neprijetnost in sitnobo.

Kmalu je zaspal, ko se je legel vznok, si pokrili obraz s koncem plašča, in se prebudil šele ob mraku. Na nebu so svetile blede večerne zvezde. Čvrsto in radostno je dišalo po senu.

— Voli je treba nakrmiti, — je rekla ona.

— Kaj bi, pa se ustaviva.

Grigorij je sam izpregel vola, potegnil iz vojaške bisage škaflo mesnih konzerv in kruh, namolil suhega pustošnika, ga prinesel cel naročaja in v bližini voza zakuril ogenj.

— Nu, sedi k večerji, pozavčinka, dosti je bilo jezice.

Prisedla je k ognju, molče vzela iz malhe kruh in košček slanice, rjave od starosti. Med večerjo sta se pogovarjala malo in mirno. Potem je ona legla na voz, Grigorij pa je nametal na ogenj, da bi ne pogasnil, nekaj hlebec suhega volovskega gnoja in se po vojaško zasidral raven grmade. Dolgo je ležal, potem ko si je podložil torbico pod glavo, gledal v nebo, posuto z migljajočimi zvezdami, brez zvezze mislil na otroka, na Aksinjo, potem pa zadremal in se prebudil od dobrihajočega se ženskega glasu:

— Spiš, ali kaj, vojščak? — Spiš ali ne?

Grigorij je dvignil glavo. Njegova spremljevalka se je opirala na komolec in se nagibala z voza. Njen obraz, obsijan od spodaj z migotajočo svetlobo ugašajočega ognja, je bil rdečkast in čvrst, slepeče so se belili zobje in čipkasti robček naglavne rute. Kakor da bi se ne bila nič sporekla, se je vnovič zasmejala, trznila z obrvjo in rekla:

— Bojim se, da ne boš ondi zmrznil. Zemlja je hladna. Če si že hudo premrl, pridi k meni. Jaz imam tako-o-o-o topel, topel kožušček! Boš prišel, ali kaj?

Grigorij je pomislil in z vzdihom odgovoril:

— Hvala, deklica, ne bom. Ko bi bilo pred kakima dvema letoma...

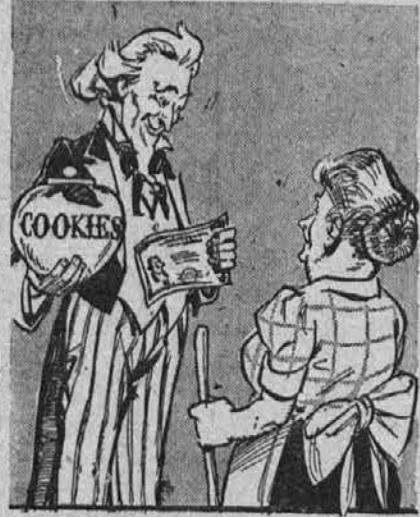
— Ne boj se, pri ognju ne bom zmrznil.

Tudi ona je zavzdihnila in rekla:

— Nu, kakor hočeš, — in se je čez glavo pokrila s kožuhom.

Kmalu potem je Grigorij vstal in pobral svoje stvari. Sklenil je oditi dalje peš, da bi ob svitanju prispel v Tatarskij. Nemogoče se mu je zdelo, da bi se poveljnik, vračajoč se iz vojske, pripeljal domov pri belem dnevu z volli. Koliko dovtipov in domislic bi povzročil tak prihod. Predramil je voznico.

Uncle Sam Says

During the years America was growing up, Grandma hid her savings in the old, cracked teapot, the tin canister, or even that old horse-hair mattress. This was the hard way to save and her denials of many things to build those savings sometimes came to naught. Thieves, fire or other hazards wiped out her savings in a jiffy. Today we have the finest and surest way ever invented to build security for the future—the U. S. Savings Bonds way. This means you can put aside, every pay day, part of what you earn by signing up for the Payroll Savings Plan where you work, or, if self-employed, the Bond-a-Month Plan where you bank. Either way, you get back \$4 for every \$3 invested in just ten years.

U.S. Treasury Department

— Peš pojdem. Se ne bojiš sama ostati v stapi?

— Nak, nisem posebno strahopetna, pa tudi do vasi ni daleč. Tebe pa, vidim, ne strpi?

— Uganila si. Nu, zbogom, pozavčinka, ohrani me v dobrem spominu!

Grigorij je krenil na cesto in zavihal ovrtnik plašča. Na trepalnice mu je padla prva snežinka. Veter je pritisnil od severa in v njegovem pihanju je Grigorij začutil znani in srcu dragi vonj po snegu.

Koševoj se je vrnil s poti v trg zvečer. Dunjaška ga je zagledala skozi okno, ko je zavil k lesi, urno vrgla na rame ruto in stopila na dvorišče.

— Davi je Griša prišel, — je rekla pri vereji in pogledala moža zaskrbljeno in pričakujoče.

— To ti je veselja, — je umirjeno in skoraj porogljivo odgovoril Miška.

Stopil je v kuhinjo in trdo stisnil zobe. Pod ličnicami so mu migljali bunciji. Grigoriju se je med kolena stiskala Poljuška, ki ji je teta skrbno oblekla čedno obleko. Grigorij je varno postavil otroka na tla, stopil svaku naproti, se nasmešnil in mu stegnil veliko, zamolklo roko. Hotel je objeti Mihaila, ko pa je zagledal v njegovih nenasmejanih očeh hlad in sovražstvo, se je zadržal.

— Nu, pozdravljen, Miša!

— Pozdravljen.

— Dolgo se že nisva videla! Kakor bi že sto let preteklo.

— Res, dolga je bila... Dobrodošel.

— Hvala. V žlahti smo si zdaj, ali kako?

— Je že tako... Zakaj pa imaš krvavo lice?

— Eh, nič, z britvijo sem se urezal, hitel sem.

Sedla sta za mizo, molče ogledovala drug drugega, občutila odtujenost in zadrego. Morala bi se še na dolgo pogovoriti, ali zdaj je bilo to nemogoče. Mihail je imel potrpljenja, zato je mirno spregovoril o gospodarstvu, o spremembah, ki jih je doživel, a vas.

Grigorij je gledal skozi okno na tla, pokrita s prvim sinjkaštim snežkom, na gole veje jablan. Včasih si ni bil tako zamišljen srečanje z Mihailom...

Kmalu je Mihail odšel ven. Na pristenju je skrbno nakačil nož ob oslici in rekel Dunjaški:

— Poklical bom koga, da mi bo jarca zaklal. Treba je vendar gospodarja pogostiti, kakor se spodobi. Steci po žganja. Čakaj, veš kaj: stopi k Prohoru in mu reci, naj dobi žganice, pa če se v zemljo vdre. On bo bolje opravil kakor ti. Pokliči ga na večerjo.

Dunjaška je zasijala od veselja in z molčečo hvaležnostjo pogledala moža...

— "Morebiti se bo pa le vse lepo izteklo..." Nu, konec je vojske, kaj pa bi se zdaj dajali? Ko bi jim vsaj bog dal to pamet!" — je zaupljivo premišljevala, ko je šla k Prohoru.

Še prej ko čez pol ure je prišel zasopli Prohor.

— Grigorij, Grigorij, Pantelevič!... Ljubi ti moj!... Nisem upal in nisem mislil, da bom kdaj dočakal!... — je z visokim, jokavim glasom zaklical, se ob pragu spotaknil in toliko da ni razbil vednega vrča žganice.

Ko je objel Grigorija, je zaihtel, si s pestjo otrli oči in razgladi brke, mokre od solz. Grigoriju je nekaj zadrževalo v grlu, a se je obvladal, zbegano, robato potrepeljal zvestega slugo po hrbtu in brez repa in glave spregovoril:

— Vidiš, pa sva se le srečala... Nu, kako sem te vesel. Prohor, na vso moč vesel! Kaj pa ti, starina, solze pretakaš? Ti zamaški poceja? Ti čepi ne držiš več? Kaj pa roka? Ti ženska druge še ni odtrgala?

Prohor se je bučno useknil in sleskel polukožuh.

— Midva z žensko živiva zdaj kakor golobčka. Druga roka, vidiš, je še cela, tale pa, ki so jo Poljaki odbili, je že začela poganjati, bog mi je priča! Čez leto in dan se bodo že prsti pokazali na nji — je spregovoril z njemu lastno vedrostjo in potresal s praznim rokavom srjace.

Vojska ju je priučila, da sta skrivala za nasmehom prava občutja in belila kruh in pomek z zrnato soljo; zategadelj je Grigorij nadaljeval vprašanja v istem šegavem duhu.

— Kako živiš, kozel stari? Kako poskakuješ?

— Po starčevsko, zlagoma.

— Brez mene nisi še nič staknil?

— Česa pa?

— Nu, ptička, ki si ga prejšnjo zimo gojil...

— Pantelevič! Bog varuj! Kaj pa mi bo zdaj taka potrata? Kako pa naj tudi kaj dobim z eno roko? To je tvoje delo, mla-

do, samsko... jaz pa bom moral že kmalu dati svojo pravo ženo podmazati, ji ponvico namazati...

Pri nas radevolje

PRIPRAVIMO ZDRAVILA ZA POŠILJKE V JUGOSLAVIJO

Mandel Drug Co.

15702 WATERLOO RD.

VAŠI ČEVLJI

BODO ZGLEDALI KOT NOVI, ako jih oddaste v popravilo zanesljivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar

16131 ST. CLAIR AVE.

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti

Dolgo sta gledala drug drugega — stara tovariša iz okopov — nasmejana in vzradoščena ob svidenju.

— Si za zmeraj prišel? — je vprašal Prohor.

— Za zmeraj. Popolnoma.

— Do kakšne stopnje si se prirnil?

— Bil sem namestnik poveljnika polka.

— Zakaj so te pa tako zgodaj odpustili?

Grigorij se je pomračil in kratko odvrnil:

— Nisem jim bil več potreben.

— Zakaj ne?

— Nevem. Morebiti zavoljo preteklega.

— Če si tisto precejalno komisijo, ki je pri posebnem odseku častnike čistila, prišel, o kakšni preteklosti naj bi bilo govora?

— Marsikaj je.

— Kje pa je Mihail?

— Na dvorišču. Živino spravljaja.

Prohor je primaknil bliže in stišal glas:

— Platona Rjabčikova so pred enim mesecem ustrelili.

— Česa ne poveš?

— Kakor resnično živi bog! V veži so zaškripala vrata.

— Pozneje se pomeniva, — je zasepetal Prohor in glasneje:

— Kako torej, tovariš komandir, ali ga bomo kaj srknili na tako veliko veselje? Naj grem klicat Mihaila?

— Pojdi, pokliči.

Dunjaška je prinesla na mizo. Ni vedela, kako bi postregla

bratu: na kolena mu je položila čist otirač, primaknila krožnik z nasoljenimi melonami, vsaj petkrat obrisala kozarec...

... Grigorij je z nasmehom opazil, da ga Dunjaška vika.

Za mizo je Mihail izprva trimasto molčal in pazno poslušal Grigorijevo pripovedovanje. Pil je malo in nerad. Zato pa je Prohor zvrčal polne kozarce in samo rdel in si čedalje pogosteje gladil s pestjo belkaste mustače.

Ko je Dunjaška nahranila in spravila spat otroka, je postavila na mizo velik krožnik kuhane bravine in pošepetala Grigoriju:

— Bratec, stekla bom po Aksinjo, ali boste imeli nič zoper to?

Grigorij je molče prikimal. Zdelo se mu je, da ni nihče opazil, da že ves večer napeto pričakuje, ali Dunjaška je videla, kako se ob vsakem glasu vzravnata, prisluhne in ozre proti vratom. Prejkone ni moglo nič uiti čezmerno predirnim očem te Dunjaške...

— Pa Tereščenko Kubanec še zmeraj poveljuje vodu? — je spraševal Prohor, ne da bi izpuštil kozarec iz rok, kakor bi se bal, da mu ga bo kdo vzal.

— Padel je pri Lvovu.

— Nu, bog mu daj večni mir in pokoj. Dober konjeniški armejec je bil! — Prohor se je naglo pokrižal, srebnil iz kozarca in ni opazil zbadljivega posmeha Koševoja.

— Pa tisti, s tistim čudnim imenom? Ki je bil na desnem

krilu, tfej, preklet ne bodi, kako mu je že bilo ime, menda — Maj-Boroda? Pa Ukrajinec, ti-sti poniglavac in veseljak, ki je pri Brodih poljskega častnika čez pol presekala, ali je živ in zdrav?

— Kakor žrebec! V strojnič-ni eskadron so ga porinili.

— Komu si pa svojega konja izročil?

— Sem že drugega imel.

— Kam si pa beloglavca del?

— Drobec ga je ubil.

— V bitki?

V mestecu smo počivali. Bilo je obstrteljevanje. Pri jaslih so ga ubili.

— Ah, škoda. Kakšen izvrsten konj je bil! — Prohor je zastokal in se spet lotil kozarca.

(Dalje prihodnjic)

ODDA SE VELIKO MODERNO

opremljeno sobo z dvema posteljama. Za dva fanta, dve dekleti ali oženjeni par, ki dela. Lahko tudi kuhate kaj malega. Vpraša se na

20436 LAKE SHORE BLVD. IV 8645

GROZDJE - MOŠT SODI

Priporočam se rojakom, ki želijo dobiti najboljše grozdje, mošt ali sode. Prvovrstna postrežba po zmernih cenah. Pripeljem na dom. Za podrobnosti pokličite

Victor Kovačič

1253 NORWOOD RD.

ENDicott 2549

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrti in žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem, da je umrla naša ljubljena soproga, mama, stara mama in sestra

Elizabeth Ahey

rojena Schumer

Zatisnila je svoje mile oči dne 16. septembra 1949. Pogreb se je vršil dne 19. septembra iz Joseph Zeletovih prostorov na Highland Park pokopališče, kjer smo jo položili v naročje materi zemlji k večnemu počitku. Bil je civilen pogreb po želji pokojnice.

Blagopokojnica je bila rojena v vasi sv. Lovrenc na Pohorju nad Mariborom.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem sorodnikom in prijateljem, ki so položili tako krasne vence cvetje h krsti ljubljene pokojne. Ta dokaz vaše ljubezni napram njej nam je bil v veliko tolažbo v dneh žalosti.

Hvala vsem, ki so se prišli posloviti od nje, ko je ležala na mrtvaškemu odru, ter vsem, ki so jo sprejmili na njeni zadnji zemeljski poti na pokopališče.

Srčna hvala vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugu za spremstvo pri pogrebu.

Našo zahvalo naj sprejmejo vsi, ki so darovali v gotovini mesto vencev.

Hvala pogrebnemu zavodu Joseph Zele in sinovi za vzorno voden pogreb in najboljšo vsestransko poslugu.

Nenadna je bila Tvoja ločitev od v večni sanj, iz katerega se nisti več mirnega spanja si prešla brez bolečin nas, ljubljena soproga in mati. Sredi prebudila.

Za Teboj bridko žaluje Tvoj soprog, kateremu si bila zvesta družica. Objokujejo Te sin in hčere, katerim si bila dobra, skrbna mati. Z ljubeznijo se Te bodo spominjali Tvoji vnuki in pravnuki, Tvoja brata in sestra.

Počivaj v miru in lahka naj Ti bo ameriška zemlja.

Žalujoči ostali:

RUDOLPH AHEY, soprog; TOM, sin; BRIGITA LENCEL, STEPHANIA PAULICH, ALBINA TROHA, hčere; vnuki, pravnuki in zetje. — ROMAN SCHUMER in ANTON SCHUMER, brata; KATARINA PRAH, sestra, živeča v Jugoslaviji

Cleveland, Ohio, dne 4. oktobra 1949